

't Spycckertje

Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw

Karrenmuseum Essen vzw

't Karwiel

Secretariaat: HEEMHUIS, Moerkantsebaan 48, 2910 Essen

Tel. 03/667.73.90 - Fax 03/677.11.42 - e-mail: heemhuis@skynet.be

Verschijnt driemaandelijks
Afgiftekantoor 2910 Essen 1

2de **trimester 2008**
23ste jaargang n^r 2

't Spyckertje

Nummer 2/2008

Beste liefhebbers van heemkunde	3
Vrienden van de Heemkundige Kring	4
Heemkundige boekenbeurs	6
Genealogie	6
Dauidsfonds Essen	6
Feestelijke uitreiking van "Den Suykeren Buyk"	7
Persbericht: Carmina Burana	8
Programma 2008 Karrenmuseum	9
Vrijwilligers zijn onmisbaar	10
Tentoonstelling 75 jaar Verpalen-De Vlinder	11
Rijdende kiosk, oldtimermotoren en wagenmakerij ...	11

 Het Karrenmuseum vzw dankt zijn sponsors			
		Architectenbureau Van Boxel, Hectors en Van Laer Bvba	
			Graham Packaging
 	 Meubelen Theuns	 Met steun van de gemeente Essen en de Vlaamse overheid	

Beste liefhebbers van heemkunde.

In een erg goed gevulde Oude Pastorij in Essen werd op Paasmaandag De Spycker voorgesteld. Naar schatting meer dan honderd mensen luisterden geboeid naar hoofdredacteur Guy Van den Broek en Herman Suykerbuyk. Guy stond stil bij het 65ste jaarboek, bij de auteurs en de inhoud. Herman bij de figuur van Emiel Dierckxsens, een katholiek en vlaamsvoelend burger binnen het rijke culturele leven in Essen tussen de twee wereldoorlogen.

Na afloop brachten de meeste toehoorders een bezoekje aan de tentoonstelling omtrent doop, communie, huwelijk en vrijetijdsbesteding vroeger en nu. Ondertussen gingen de Spyckers vlot over de toonbank. Bij een hapje en drankje gingen de boeken open en werd er gediscussieerd, besproken, gefeliciteerd... Duizenden pagina's vulde onze redactieleden al die jaren. En het doet ons altijd weer deugd wanneer de Spycker er ligt, lees: wanneer de drukker hem levert. Na een kortstondig genieten denken we weeral aan het 66ste nummer. Onder zwaar voorbehoud toch al enkele onderwerpen, die daarin aan bod komen: De Linden, het 40-jarige Zing Met Ons, het feestjaar 1930 (Wereldtentoonstelling in Antwerpen met Essense inbreng, viering 100 jaar België in Essen en herdenking 100ste geboortedag Guido Gezelle).

Aan alle auteurs, ronddragers en lezers: bedankt alvast voor jullie bijdrage.

*Jan Suykerbuyk
Voorzitter*

Elly Naulaerts schreef een boekje over de turnkring Vlug en Blij.
Deze vereniging bestond vorig jaar vijftig jaar.
Het boekje kost 7 euro en is te verkrijgen in het Heemhuis.

Vrienden van de Heemkundige Kring

Hoewel de algemene vergadering als een jaarlijkse voorwaarde van het reglement vzw Heemkundige Kring Essen beschouwd moet worden, houden wij het op een bijeenkomst van allen die onze kring een warm hart toedragen. U bent van harte welkom om in dit 'onder ons' het wel en wee van het afgelopen jaar te aanhoren, een hapje en een drankje staan voor u klaar!

Eenzaam maar verre van alleen heeft zij, de kring, een succesvol jaar achter de rug. Wij hebben dat ondervonden, ten overvloede staat alles op papier in de terugblik 2007, stokpaardje van Maria Antonissen.

Het eerste 'Spyckertje' is een afspiegeling van de voorbije wintermaanden maar ook een oproep om het komend voorjaar onder ogen te zien. Bovendien worden de teksten gedeeld met de vzw 'Het Karrenmuseum'.

De algemene vergadering stond in het teken van de vraag op welke manier het jaarboek 'De Spycker' 2007 op tweede paasdag gelanceerd zou worden. Omdat het gewerkt heeft mogen we spreken van een algemeen succes. De beenhouwersgeslachten stonden vooraan in de schijnwerper, een lijvig en bovendien een zorgvuldige uitgave van Leo Suykerbuyk. In de beginne, toen nog twaalf beenhouwers in Essen en omgeving 'opereerden' en waarschijnlijk niemand zijn gegevens op papier zette, moet het een hele klus

geweest zijn om de waarheid geen geweld aan te doen! Zelfs in deze tijd met website.dot.com blijft een slager dag en nacht bezig met zijn beest te bestellen, uit te benen, worst en gehakt in zes soorten en gekoelde vleeswaren in de vitrines te sorteren waarvan de naam achter in de keel blijft steken. Hoe dan ook het was een artikel om U tegen te zeggen, een trekpleister die van onze 'Spycker' een van de best gelezen heemkundige boeken van Vlaanderen maakt. Jammer voor de laatkomer: er is niet één exemplaar meer in huis!

De paasdagen vloeiden voorbij, ook tengevolge van de heerlijke temperatuur mocht het Gerard Meeusen museum in al zijn glorie met levende entourage bijna 500 bezoekers ontvangen. Een schouderklopje voor alle medewerkers, aan alle vrijwilligers nogmaals hartelijk dank! Onze gedachten gaan ook uit naar het personeel van het eerste verdiep, vooral in de keuken. De gastvrijheid scheert hoge toppen, ik bedoel twee emmertjes water halen, twee emmertjes pompen voor de kuis en de sloot koffie tijdens onze hoogdag! Weten outsiders wel wat ons iedere keer weer naar boven stouwt? Zouden het alleen de brokstukken zijn die niet verloren mogen gaan?

Tijdens de Fuchsiadagen hebben we tegenslag met onze boeken-

stand, de weergoden sloegen toe, zij spelen op zo'n dagen een grote rol, zijn ze goed geluimd dan heeft alleman de tijd, maar nu snelden de snuffelaars voorbij, haastig, om een plaatsje in de Kiekenhoeve te zoeken en lieten de boekenstand voor wat het was, erger nog, we lagen eruit!

De Ambachtendag bracht wéér werk: de verkoop van oude én heemkundige boeken hield de schaal in evenwicht, vooral omdat we terzelfdertijd enige nieuwe leden mochten inschrijven.

Vroeger dan gedacht worden de schrijvers van 'De Spycker 2008' bijeen geroepen, Pasen staat voor volgend jaar genoteerd op 23-24 maart, rijkelijk vroeg dus. Als het kan moeten de artikelen kant en klaar voor Kerstmis binnen zijn, dus wees op uw hoede! Uiteindelijk valt het nog mee, Prima-Print begint na Nieuwjaar te rollen en hoe!

Open Monumentendag staat in het teken van 'Wonen', een ruim begrip dat vele deuren opent. Op die dag is een zoektocht voorbereid met thema 'Gluren bij de burens'. De achterliggende gedachte is de vergelijking tussen interessante oude huizen en de moderne nieuwbouw die de skyline ook van Essen kan veranderen!

Inmiddels heeft de groep 'Genealogie' haar 20-jarig bestaan gevierd, met een sobere maar daarom niet minder boeiende tentoonstelling in de Rietendakschuur. De stamboom van de familie Francken staat centraal, beslaat anderhalve muur en de Franckens hebben dat niet onopgemerkt voorbij laten gaan!

Uit ervaring is geweten dat de vergaderingen nog met grote aandacht gevolgd worden, terwijl men met de laptop, de ideale begeleider, bij het uitpluizen van de

archieven vlijtig zijn huiswerk doet. Nogmaals proficiat en veel succes in de komende jaren!

Open Monumentendag is tevens 'Werelderfgoeddag', ter gelegenheid is er bij het Gerard Meeusen museum een tentoonstelling van oude vlaggen en affiches, die doorgaat onder de titel 'Het museum vlagt'. De foto's van deze kleurrijke parade waren te bewonderen in het parochiecentrum van Wildert tijdens de laatste kermis van het seizoen, einde oktober. Het podium was in een fotogalerij veranderd, alle jonge recruten van de jaren 50-60-70 en volgende stonden te kijk in volledig tenue, een equipe die er zijn mocht!

Georges Reynsbergen sloot in de Oude Pastorij de activiteiten van de Heemkundige Kring af met een zeer gewaardeerde fotosessie d.w.z. oude prentkaarten belichtten Essen langs alle kanten. De spreker had tot middernacht 80 bezoekers aan zijn lippen. Op iedere vraag wist hij een antwoord, mocht er op dat gebied een 'Oscar' bestaan, Georges zou hem zeker verdienen. Op de valreep bereikt ons het bericht dat onze gewaardeerde oud-redacteur van de 'Spycker' pater Louis Vercammen genomineerd is voor 'Den Suykeren Buyk'. Hierover volgende keer meer!!!

*Dank voor uw aandacht en nog
een gezellige avond!
20 februari 2008-03-21
Elly de Bruijn*

Heemkundige boekenbeurs

Zondag 20 april van 10 tot 17 uur
Ekers Hof, Groot Hagelkruis 6/1

Een stand van de Heemkundige Kring Essen
is hier te bezoeken.

Genealogie

Bezoekers met genealogievragen en -opzoeken
kunnen vanaf heden enkel nog op woensdag in het Heemhuis terecht
van 9 u tot 12 u en van 13.30 u tot 16 u.

Davidfonds Essen

Activiteiten voorjaar 2008

Leesclub

"De helaasheid der dingen"
van **Dimitri Verhulst**

Vrijdag 4 april 2008 – 20.30 uur
CC De Oude Pastorij

Bedrijfsbezoek

Janssen Pharmaceutica

Zaterdag 19 april 2008
Samenkomst 13 uur Heuvelplein

Pinksterwandeling met meerwaarde
Wandeling in Grenspark de Zoom
en **bezoek restauratie-atelier**
Henk Olthuysen

Maandag 12 mei
Samenkomst 14 u. parking Essen Hoek

Sint-Ceciliakoor viert 180 jaar

Uitvoering van Carmina Burana
Df-Essen plant een bezoek aan de
uitvoering van 24 mei om 20.30 uur
in de Schouwburg
"De Kring" Roosendaal

Leesclub

"Blindelings" van Claudio Magris
Vrijdag 6 juni 2008
20.30 uur CC De Oude Pastorij

Exploratietocht

"Het Verdronken land van
Saeftinghe"
Zaterdag 7 juni 2008

Feestelijke uitreiking van 'Den Suykeren Buyk' aan pater Louis Vercammen

In het sfeervolle kader van "Hof ter Weyden" organiseerde Davidsfonds Essen zondagnamiddag 16 maart de 'Dag van de Geschiedenis' met als thema 'Naar men zegt ...'. Hoofdbrok van het programma was de uitreiking van de culturele prijs 'Den Suykeren Buyk 2008' aan pater Louis Vercammen. De muzikale omlijsting werd verzorgd door het Kamerkoor "Ars Musica".

In het eerste deel vertolkte het gerenommeerde koor geuzenliederen uit de Valerius Gedenck-Clanck suite. Deze suite behoort tot een belangrijk onderdeel van het culturele, historisch en muzikale erfgoed van de Nederlanden. Boeiend en verhelderend was de commentaar van dirigent Jo Suykerbuyk. Daaruit bleek dat verschillende melodieën - voorzien van nieuwe teksten - nu nog fungeren als kerkliederen, niet alleen in de Nederlanden maar ook internationaal. Enkele daarvan werden trouwens samen gezongen; Merk toch hoe sterk, Wilt heden nu treden, Wilhelmus van Nassouwe ...

De culturele prijs "Den Suykeren Buyk" wordt jaarlijks toegekend op grond van persoonlijke verdiensten die meer inhoud geven aan het leven van mens en gemeenschap. De traditioneel door Fons Baets uitgesproken lofprijzing werd dit keer, op verzoek van de laureaat, vervangen door een verhelderende babbel. Over zijn Essense

studentenjaren, zijn verblijf in Congo, zijn terugkeer naar "het College" als leraar (zijn mooiste tijd), zijn directeurschap ... en uiteraard zijn (enorme) inzet voor heemkunde en geschiedenis.

"Geschiedenis is teamwerk. Zonder bronnen - soms van eeuwen terug - zonder actieve steun van medevorsers, hulp van archivariissen en derden, zonder een klankbord van lezers of luisteraars is geschiedenis onmogelijk. Daarom doet het deugd dat Essen een perfect klankbord is, die alle inspanningen de moeite waard maken" besloot geboren verteller Vercammen zijn betoog.

De eigenlijke prijsoverhandiging gebeurde, onder luid applaus, door ereburgemeester en peter Herman Suykerbuyk.

Het tweede optreden van "Ars Musica" omvatte hedendaagse composities van Hans Aerts (aanwezig), Erika Budai en Kurt Bickenbergs op teksten van Paul Van Ostaijen, met intermezzo's van An De Vos (voordracht) en Mieke Milonton (piano). Een openbaring!

Werd het officiële gedeelte afgesloten met het zingen van "De Vlaamse Leeuw", de aansluitende (overvloedige) receptie gaf vele aanwezige vrienden de kans om laureaat en zangers te feliciteren, terwijl de Df-groep niets dan lof oogstte voor de stijlvolle organisatie.

CARMINA BURANA IN ORIGINELE UITVOERING KONINKLIJK KOOR SINT-CECILIA ESSEN VIERT 180 JAAR

Op 24 mei a.s. klinken in de grote zaal van de Roosendaalse Schouwburg De Kring de liederen uit *Carmina Burana*. Met de uitvoering van dit beroemde meesterwerk van de Duitse componist Carl Orff viert het Koninklijk Koor Sint-Cecilia als één van de oudste verenigingen van Essen haar 180-jarig bestaan. Het is al enige tijd geleden dat de *Carmina Burana* in onze contreien werd gebracht. Deze uitvoering is een unieke gelegenheid om het werk te horen in de oorspronkelijke uitvoering voor koor, solisten, twee vleugels en slagwerk. De *Carmina Burana* zijn in de eerste plaats studentenliederen, geschreven in het volkslatijn, en soms ook in het middeleeuws Duits en Frans, over de meest uiteenlopende facetten van het leven. De liederen klinken nu eens ironisch en spottend, dan weer teder en ingetogen of lyrisch en passioneel.

Een uitvoering van *Carmina Burana* vergt een grote koorbezetting. Het Sint-Ceciliakoor, bestaande uit 30 leden en voor de gelegenheid uitgebreid met 45 gastleden, wordt bijgestaan door de gemengde koren Sint-Cecilia uit Wuustwezel, Zing Met Ons uit Essen-Wildert, Sint-Caecilia uit Nispen en het jongerenkoor Accent uit Essen. Leerlingen van de gemeentelijke muziekacademies uit Essen/Kalmthout en Wuustwezel

maken deel uit van het kinderkoor ad hoc. Al deze mensen werken en zingen samen over de gemeentegrenzen en zelfs de landsgrens heen, en dit alles uit liefde voor de koormuziek. Dit grootse project vergt niet alleen een grote koorbezetting, maar ook een vakkundige orkestbegeleiding. Het slagwerkensemble bestaat uit vijf leden van de Koninklijke Harmonie Concordia uit Wuustwezel-Gooreind. De ervaren en professionele pianisten Els Schoof en Alex Roosemeyers nemen plaats aan de twee concertvleugels. An De Ridder, sopraan, Renaat Deckers, tenor, en Antoon Haeck, bariton, nemen de solopartijen voor hun rekening. In totaal zal een 180-tal uitvoerders op het podium staan om deze toch wel bijzondere compositie van Orff ten gehore te brengen. Het koor, het kinderkoor, het orkest en de solisten zingen en spelen onder de enthousiaste leiding van Bart Van Casteren, de dirigent die met veel geduld en uithoudingsvermogen de muzikale puntjes op de i zet.

De *Carmina Burana* wordt uitgevoerd op **zaterdag 24 mei 2008** in **Schouwburg De Kring te Roosendaal**. Het concert vangt aan om **20.30 uur** en de entree bedraagt 15 euro. Kaarten voor de genummerde plaatsen zijn in voorverkoop verkrijgbaar bij Huis Hectors, Stationsstraat 57 te Essen of via de website van het koor.

Meer informatie vindt u op www.everyoneweb.com/SintCeciliaKoorEssen.

Programma 2008

30 maart: Opening seizoen

6, 12, 13, 19, 20 april:

Tentoonstelling

75 jaar bussen Verpalen - De Vlinder

27 april:

Oldtimermotoren op bezoek

18 mei:

Inhuldiging Kiosk

met Essener muzikanten

juli:

Tentoonstelling:

Beelden van Rudi De Voght

6 juli:

11 juli viering Gemeente Essen

13 juli:

ZoZo Dierendag met demonstratie

van Friesche paarden dressuur,

hondenkar en ezelskar

19, 20, 21 juli:

Bloemenshow door Magellanica

19 tot 27 juli:

Tentoonstelling Essense Kunstenaars

in de Rietendakschuur

27 juli:

ZoZo Havendag: Demonstraties van

havenactiviteiten uit vervlogen tijd

3 augustus: ZoZo Vlechttag: Demon-

straties van allerlei vlechttechnieken

9 augustus:

Cursus Nachtvinders, praktijkles:

inschrijven verplicht, via Natuurpunt

Noorderkempen

10 augustus:

ZoZo Houtdag:

Demonstratie van onder meer houtdraaien, zagen, disselen en sculpteren

17 augustus:

ZoZo Dansdag: Dansnamiddag

met gildedansen, countrydansen en kinderdansen

24 augustus:

ZoZo Oldtimerdag:

Oldtimers op bezoek, de mensen krijgen de kans een ritje te maken.

24 augustus

tot 14 september:

Tentoonstelling

"25 jaar Ambachtendag"

30 augustus:

Boerenkermis:

Volkvertier voor jong en oud met zweefmolen, volksspelen, muziek, reus, goochelaar, jongleur...

31 augustus:

Ambachtendag:

Demonstraties van allerlei oude ambachten

14 september:

Open Monumentendag Vlaanderen

"20ste eeuw"

21 december:

Kerstgebeuren anno 1900

Vrijwilligers zijn onmisbaar

1 maart 1984 staat in de analen van het Karrenmuseum als een zeer bijzondere datum genoteerd. Georges Goossens verscheen ten tonele. Eerst als werknemer, later als vrijwilliger. En dat is hij nog steeds, nu al 24 jaar lang en helemaal vergroeid met het museum.

Spreek de naam "Georges" uit en men ziet gefronste wenkbrauwen,

zeg "Joske" en iedereen weet over wie het gaat.

Om zijn kapiolen te beschrijven is het onmogelijk om met één pagina toe te komen. Hem in één woord beschrijven gaat nog minder. Joske is gewoon Joske. Overal aanwezig, klein en lenig, sterk als een paard, zeer overmoedig stoker, gedreven ijsschepper op Fuchsiadagen en Ambachtendag en nog zoveel meer. Waar niemand weet hoe iets moet opgelost worden komt Joske op de proppen, en vaak in één handomdraai is er geen probleem meer. Dit kan zelfs letterlijk gebeuren als het bijvoorbeeld gaat om kippen die het tijdelijke met het eeuwige dienen te

verwisselen, of het wegwerken van het kattenbestand dat te vrij rondloopt.

Enkele jaren geleden had hij stiekem een stroop gezet om konijnen te vangen, en ja hoor, na enkele dagen zag hij al uit de verte dat hij prijs had. Zo snel hij kon ging hij er op af, niet wetend dat er een paar grappenmakers hem achter het raam in de gaten hielden. Groot was hun hilariteit toen hij de pas inhield en moest vaststellen dat het niet anders was dan een met gras gevulde sok met een paar stokjes op. Ze hadden hem een loer gedraaid, maar ook daar kon hij mee lachen.

Een ander verhaal dat nog steeds de ronde doet is dat er eens wat lastige kinderen op het terrein rondgingen. Joske verjoeg hen met de grote middelen, namelijk een heus jachtgeweer. De kinderen schrokken zich te pletter en verdwenen, maar hadden niet gezien dat de loop van het geweer bestond uit een bezemsteel.

Joske is nu al 5 jaar met pensioen maar nog een regelmatig helper zo ver hij tijd heeft en zijn gezondheid het toelaat. Vooral de kippen moeten goed worden verzorgd en aangemoedigd om zo veel mogelijk te leggen.

Met het jaarlijks kersteventement laaien de vlammen van de vuurkorven hoog op en dan is hij in zijn element. Hopelijk is dat niet om te oefenen voor zijn taak na dit leven, de hel? Dat heeft hij zeker niet verdiend.

Maria Gommeren

Tentoonstelling: 75 jaar Verpalen - De Vlinder

Reizen Verpalen bestaat dit jaar maar liefst 75 jaar.
Om deze verjaardag in het licht te zetten richt de maatschappij
een tentoonstelling in.

Maak kennis met de geschiedenis van dit bedrijf.
Wanneer? 6, 12, 13, 19 en 20 april van 13.30 tot 17.00 uur
Waar? Rietendakschuur in het Karrenmuseum
Info? 03 667 21 31, marleen@verpalen.be

Rijdende kiosk, oldtimermotoren en wagenmakerij

Op 27 april krijgt het museum een groep oldtimermotoren op bezoek en op 18 mei wordt de gerestaureerde rijdende kiosk van het museum aan het publiek voorgesteld.

De restauratie heeft meer dan een jaar in beslag genomen.

De kiosk, oorspronkelijk afkomstig uit Merksem, wordt ingespeeld door de Essener Muzikanten.

Op hetzelfde moment zal ook, als alles naar wens verloopt, de vernieuwde wagenmakerij zijn deuren openen.

Het gebouw is voorzien van een nieuw dak en wordt heringericht.

Er wordt een werkend atelier van gemaakt naar voorbeeld van de wagenmakerij rond 1920 - 1930.

Deze activiteiten gaan door op de aangeduide dagen tijdens de openingsuren van het Karrenmuseum (van 13.30 tot 17.00 uur)

”Drukwerk aan verlaagd tarief”

Verantwoordelijke uitgever: Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw
Heemhuis
Moerkantsebaan 48
2910 Essen

Afgiftekantoor: 2910 Essen 1

België - Belgique P.B. - PP 2910 ESSEN BC 30355
--

'T SPYCKERTJE

Driemaandelijks tijdschrift van de
Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw

2de trimester 2008

23ste jaargang n^o2

BESTEMMELING:

Indien onbesteld gaarne terugzenden aan: Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw
Moerkantsebaan 48
2910 Essen
Tel. 03/667.73.90 - Fax 03/677.11.42
e-mail: heemhuis@skynet.be